

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на Десислава Пейчева на тема: "Влиянието на стратегиите за устойчиво развитие върху спонсорските отношения във Формула 1" за придобиване на ОНС „доктор“ в професионално направление 7.6 Спорт – докторска програма „Теория и методология на спортната наука“ на основание на заповед № ЗП – 520 от 03.06.2025 г. на ректора на НСА .

Рецензент: Проф. Йордан Калайков, ДН

Десислава Пейчева е родена на 26.07.1993 г. Завършва УНСС през 2016 г. със специалност „Икономика и бизнес“. През 2018 г. придобива ОКС „Магистър“ - „Управление на спортния бизнес“ г. в Монако. От 2020 г. е била мениджър управление на спонсорствата и бизнес мениджър във „Формула 1“. Понастоящем работи в Лондон. Това означава, че г-жа Пейчева е пряк и компетентен участник в проучваните аспекти на научния труд. След обсъждането на доктората от разширен научен колегиум е насочен за официална защита.

Дисертационният труд на Десислава Пейчева е разработен в обем от 220 стр. Съдържа: увод, четири глави, изводи, препоръки, библиография и приложения. Литературният обзор включва 260 източника. Трудът е онагледен с 29 фигури и 14 таблици.

В глава първа – „Теоретически и концептуални основи на дисертационния труд“ се разглеждат характеристиката, устройството и управлението на Ф1, същността и концепцията за устойчивото развитие, както и измеренията и в спорта, в т.ч. интерпретация и противоречия. Също така се визират теоретико-приложните аспекти на спонсорството от страна на отборите и фирмите, както и интерпретацията им през призмата на устойчивостта. Прави впечатление задълбоченият и обстоен анализ на трудовете и приносите на цитираните автори за изясняване природата на устойчивостта, като се прави уточнението, че са спорни концепциите и трудно се поддават на дефиниране. **Считам, че проблематика, свързана с устойчивото развитие на спонсорските отношения като стратегическа насоченост, е подчертано иновативна, тъй като се отнася за Ф1, която е високо институализирана структура, спортните събития са глобално позиционирани, а аудиторията е от 1.9 млрд души. Изследването е навременно и полезно, но същевременно трудно, защото устойчивостта е свързана с идеология, политики, морални аспекти, докато спонсорството е базирано на комерсиални мотиви и бизнес правила.**

В тази връзка заслужават адмирации докторантката и нейният научен ръководител доц. Иван Сандански, д-р, за избора на темата и съвместната работа.

Методологията на изследването е представена във **втора глава**. Формулировката на научния проблем, целта, задачите и предметът на изследването са коректно дефинирани. Според хипотезата, разработката би подпомогнала мениджърите във Ф1 при усъвършенстване на спонсорските политики, съчетано с политиките за устойчивост. Нагледно са посочени използваните научно-изследователски методи, между които се открояват „дълбочинните интервюта“, „изследване на отделен случай“ и „дигитален бранд

одит“ Представени са неизбежни ограничения на изследването и неговата организация.

Глава трета – Анализ на резултатите, е структурирана в пет раздела. Прави впечатление изчерпателният обхват на тематиката и способността на докторантката да анализира процесите и явленията, произтичащи от нея.

В първи раздел е проучено практическото приложение на устойчивостта в контекста на Ф1, за постигане на целите на УР в четири измерения – екологично, социално, икономическо, институционално. Обзорът е систематизиран в табличен вид. Включени са 17 цели спрямо аспектите на УР. Изведени са три направления в политиките на ООН, ЕС. Същевременно е очертан институционалният натиск върху спортовете, в т.ч. във Ф1., които са различни като история, ценности, приоритети, ресурси, популярност. **Констатирана е съотносимост към четирите базови измерения на устойчивостта, показваща относителен баланс и това е основният извод от анализа в първи раздел.**

Втори раздел е посветен на институционалната рамка и инструменти за реализация на установените политики. Използван е типологичен модел на Митчел. Информацията е систематизирана в таблица, а тенденциите са анализирани.

Част от проучването е адресирано към стратегията за управление на колективните действия от ФИА. Разгледана е рамка от 3 нива, спрямо която да се позиционира фактическото състояние на предприетите дейности и скала за оценка. **Направен е извод, че във Ф1 се открояват външни и вътрешни източници на влияние, но действията не са вътрешно провокирани.**

В Трети раздел е проучено устойчивото развитие и практическите проявления в спонсорските политики на Ф1. Използвана е експертизата на отговорни длъжностни лица. **Обхванати са организаторите, партньорите и участниците в спонсорските политики.** Констатирано е, че устойчивостта не е само екология, но и запазване на зрителската аудитория и нейния интерес. Установено е, че поради трудностите при съчетаване на политиките за устойчивост с корпоративните интереси се практикува рамкова регулация. Извършен е преглед на стратегиите за устойчивост. Обърнато е внимание на социалния аспект, повлиян от политиките за устойчиво развитие. Интерпретират се спонсорските отношения във Ф1, систематизирани чрез 7 интервюта. Интерес представлява матрицата за пазарните решения на отборите за намиране на спонсори. **Прави се изводът, че клаузите за устойчивост не се включват в спонсорските договори, нито отговорните лица се включват в преговорните екипи. При вземането на решения, устойчивостта не е водещ фактор.**

В четвърти раздел се проучва концепцията за устойчивост през призмата на спонсорите във Ф1. Изследвани са 26 компании спонсори. Изведени са 13 различни ракурса на проблематиката, а фактологията е представена в 13 фигури и таблици. Формулирани са средни показатели за измерване на ефективността на спонсорите, както и причините за прекратяване на спонсорството. **Установено е, че устойчивостта не е сред водещите критерии и не е приоритет при спонсорските отношения, а мениджърите по устойчивост не участват при вземането на решенията**

В пети раздел са представени критерии и индикатори за планиране и проследяване на ефекта от спонсорските програми, базирани на стратегиите за устойчиво развитие в контекста на Ф1. В този раздел са отразени резултатите от проучването от гледна точка на тяхната приложимост в практиката. Изтъкната е

основната трудност – балансирането на икономическите интереси с дългосрочните цели за устойчивост. **Предложена е система от индикатори за активизиране на спонсорските програми. Формулирани са примерни партньорски активи, които да се използват в практиката съобразно седем критерия.**

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА включва изводи и препоръки от научно-изследователски характер и такива от практическо естество, адресирани към отборите и спонсорите. Групи изводи са адресирани към всяка от задачите на изследването. **Препоръките са адресирани към длъжностни наименования и звена от структурата на Ф1, което е положителен факт.**

И м а м в ъ п р о с : Как технологически биха се реализирали препоръките ?/ Обучение, инструктажи, промени в длъжностните характеристики, наръчници за ползване, промени в корпоративната политика ,др./

Десислава Пейчева се е съобразила с част от отправените бележки, но макар да е направен опит на места за редуциране на анализите, остава впечатлението за усложненост и обстоятелственост на изказа, което не се отразява на стойността на труда.

Дисертационният труд на Десислава Пейчева е иновативен, актуален и необходим за спортната наука. Основните приноси формулирам в три направления:

1. За първи път са изследвани аспектите на устойчивото развитие и практическото им проявление в спонсорските отношения във Ф1.

2. Разработена е базова рамка от критерии и индикатори за проследяване на ефекта от спонсорските програми съобразно стратегиите за устойчиво развитие.

3. Изведени са препоръки от практическо естество при вземане на управленски решения в сферата на спонсорството и устойчивостта.

Спазени са изискванията от правно-нормативен характер при представянето на труда и придружаващата го документация.

В заключение : Разработеният докторат от Десислава Пейчева доказва научния и потенциал и постижения. Защищава по безспорен начин намеренията, заявени в хипотезата.

На основание гореизложеното считам , че са налице всички аргументи на Десислава Пейчева да бъде присъдена научната и образователната степен „ Доктор ” в професионално направление 7.6 Спорт – докторска програма „ Теория и методология на спортната наука”.

. Призовавам уважаемите членове на научното жури да подкрепят с вота си такова решение.

07.07.2025 г.

РЕЦЕНЗЕНТ: Проф. Йордан Калайков, дн

/...../

REVIEW

of the dissertation thesis of **Desislava Peycheva**, titled: “*The Impact of Sustainable Development Strategies on Sponsorship Relations in Formula 1*”, submitted in fulfillment of the requirements for the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field **7.6. Sports** – doctoral program “*Theory and Methodology of Sports Science*”, pursuant to Order No. ZP–520 dated 03.06.2025 of the Rector of the National Sports Academy.

Reviewer: Prof. Yordan Kalaikov, DSc

Desislava Peycheva was born on 26 July 1993. She graduated from the University of National and World Economy (UNWE) in 2016 with a degree in Economics and Business. In 2018, she obtained a Master’s degree in Sports Business Management in Monaco. Since 2020, she has served as Sponsorship and Business Manager in Formula 1. She is currently based in London. This professional background confirms that Ms. Peycheva is a directly involved and highly competent participant in the subject area explored in her dissertation.

Following deliberation by the extended academic council, the dissertation has been approved for public defense.

The dissertation comprises 220 pages and includes: an introduction, four main chapters, conclusions, recommendations, a bibliography, and appendices. The literature review covers 260 sources. The work is illustrated with 29 figures and 14 tables.

Chapter One, *Theoretical and Conceptual Foundations of the Dissertation*, outlines the structure and management of Formula 1, the concept and essence of sustainable development, and its dimensions in sport, including interpretations and controversies. The chapter further examines theoretical and applied aspects of sponsorship from the perspectives of both teams and corporations, analyzed through the lens of sustainability. Particularly noteworthy is the in-depth and comprehensive analysis of existing literature, highlighting the contributions of various authors while acknowledging the conceptual ambiguity and definitional complexity of sustainability.

The subject of sustainable sponsorship relations as a strategic orientation is highly innovative—especially in the context of Formula 1, a globally institutionalized entity with an audience of approximately 1.9 billion people. The research is timely and valuable, albeit challenging, given that sustainability is often rooted in ideology, policy, and moral principles, whereas sponsorship is driven by commercial interests and business logic.

The doctoral candidate and her supervisor, Assoc. Prof. Dr. Ivan Sandanski, deserve commendation for the bold choice of research topic and their collaborative work.

Chapter Two presents the research methodology. The problem statement, objectives, research tasks, and scope are clearly and correctly defined. The hypothesis posits that the study may assist Formula 1 managers in refining sponsorship policies in alignment with sustainability strategies. The employed research methods are clearly outlined and include in-depth interviews, case study analysis, and a digital brand audit. Limitations and the organizational framework of the study are transparently presented.

Chapter Three, *Analysis of the Results*, is divided into five sections. The scope and depth of the thematic analysis are impressive, demonstrating the doctoral candidate’s ability to critically examine complex processes and phenomena.

- **Section One** investigates the practical application of sustainability in the context of Formula 1, assessing its four core dimensions: environmental, social, economic, and institutional. The analysis identifies 17 sustainable development goals relevant to F1, structured in tabular form. It highlights three key policy directions from the UN and EU and identifies institutional pressures specific to different sports, including F1. The main conclusion is the relative balance across the four dimensions of sustainability.
- **Section Two** explores the institutional framework and tools for implementing sustainability policies, utilizing Mitchell's typological model. The data is systematized in tabular format, and key trends are analyzed. Special attention is given to the FIA's strategy for managing collective action. A three-tiered framework is used to assess current activities, leading to the conclusion that although both internal and external influences are present, sustainability actions in F1 are externally motivated.
- **Section Three** analyzes how sustainability is reflected in sponsorship policies in F1. Expert opinions from key stakeholders—organizers, partners, and team representatives—are incorporated. Findings suggest that sustainability encompasses not only environmental concerns but also the retention of audience interest. Due to the challenges of aligning sustainability with corporate interests, a framework-based regulatory approach is commonly adopted. Seven interviews were conducted, resulting in a market decision-making matrix for team sponsorship acquisition. A key conclusion is that sustainability clauses are typically absent from sponsorship contracts, and sustainability officers are not involved in negotiation teams. Sustainability is not a primary decision-making factor.
- **Section Four** investigates how sponsors themselves perceive and implement sustainability in the F1 context. Data was collected from 26 sponsoring companies. Thirteen thematic aspects were identified and illustrated through figures and tables. Indicators for measuring sponsorship effectiveness were formulated, along with causes for sponsorship termination. Findings reveal that sustainability is neither a priority criterion nor a dominant factor in decision-making, and sustainability managers are generally excluded from strategic discussions.
- **Section Five** proposes criteria and indicators for planning and monitoring the impact of sponsorship programs based on sustainability strategies within Formula 1. The section highlights the practical applicability of the research findings. The main difficulty lies in balancing economic interests with long-term sustainability goals. A set of activation indicators for sponsorship programs is presented, along with suggested partnership assets organized around seven criteria.

Chapter Four offers both research-driven and practice-oriented conclusions and recommendations, addressed to teams and sponsors. Specific conclusions are matched to each research task. Recommendations are directed toward defined positions and structural units within the F1 organizational framework—a commendable approach.

One question arises: *How can the recommendations be operationalized technologically?* Would this involve training, instructions, changes in job descriptions, user manuals, adjustments in corporate policies, or other mechanisms?

Ms. Peycheva has taken into account some of the previously provided comments. Despite efforts to reduce complexity in parts of the analysis, the overall impression remains that the language is occasionally dense and elaborate. However, this does not diminish the academic value of the work.

The dissertation of Desislava Peycheva is **innovative, contemporary**, and highly relevant to sports science. I would summarize its main contributions as follows:

1. For the first time, the dimensions of sustainable development and their practical implications on sponsorship relations in Formula 1 are systematically examined.
2. A foundational framework of criteria and indicators for evaluating sponsorship programs aligned with sustainability strategies has been developed.
3. Practical recommendations have been formulated to guide managerial decisions in the fields of sponsorship and sustainability.

All legal and administrative requirements regarding the submission and accompanying documentation have been duly observed.

Conclusion: Desislava Peycheva's dissertation demonstrates her scientific potential and achievements. It convincingly supports the hypothesis and research objectives.

Based on the above, I firmly recommend that Desislava Peycheva be awarded the educational and scientific degree **Doctor** in the professional field 7.6 *Sports*, doctoral program *Theory and Methodology of Sports Science*.

I urge the esteemed members of the academic jury to support this proposal with their vote.

Date: 07 July 2025

Reviewer: Prof. Yordan Kalaikov, DSc
(signature)